

GUERA NA KÒRSOU?!

WAR IN CURAÇAO 1940-1945

**ECONOMIE EN BESTUUR TIJDENS DE TWEEDE
WERELDOORLOG, 1939-1945**

**EKONOMIA I GOVERNASHON DURANTE SEGUNDA
GUERA MUNDIAL, 1939-1945**

Doel: In deze lesbrief krijg je een korte samenvatting over de economie en politiek van Curaçao tijdens de Tweede Wereldoorlog

Meta: E guia di lès akí ta duna boso un resúmen kòrtiku di un parti di e eksposishon, ekonomia i governashon di Kòrsou durante Segunda Guera Mundial

Inleiding

Deze lesbrief is één van de vier lesbrieven over de expositie "Guera Na Kòrsou?!". Deze expositie herdacht in mei 2015 het einde van de Tweede Wereldoorlog en de rol die Curaçao in deze oorlog gespeeld heeft.

Deze lesbrief geeft jullie een korte samenvatting van een onderdeel van de expositie namelijk de economie en de politiek van Curaçao tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Economie

De invloed van de olieraffinaderij op de economie van Curaçao gedurende de Tweede Wereldoorlog, 1939-1945.

Introdukshon

Eguia di lès akí ta ún di e kuater guianan di lès tokante e eksposishon 'Guera na Kòrsou?!'

E eksposishon akí a rekordá na mei 2015 final di Segunda Guera Mundial i e ròl ku Kòrsou a hunga den e guera akí.

E guia di lès akí ta duna boso un resúmen kòrtiku di un parti di e eksposishon, esta ekonomia i polítika di Kòrsou durante Segunda Guera Mundial.

Ekonomia

Influensia di refinaria riba ekonomia di Kòrsou durante Segunda Guera Mundial, 1939-1945.

Uitbreiding van de olieraffinaderij in de Tweede Wereldoorlog

De uitbreiding van de olieraffinaderij gedurende de Tweede Wereldoorlog heeft geleid tot een enorme uitbreiding van de economie van Curaçao. De welvaart nam door de uitbreiding enorm toe. Deze uitbreidingen waren het gevolg van de belangrijke rol die Curaçao in die periode had. Curaçao leverde geraffineerde producten zoals brandstof voor de oorlogsvliegtuigen en andere oorlogsvoertuigen van de geallieerden.

De raffinaderij op Curacao

Door de uitbreiding van de olieraffinaderij groeide het aantal werknemers van de olieraffinaderij. Ook de uitvoer van olieproducten en de inkomsten van de overheid namen toe. De onderstaande tabel illustreert de genoemde groei op de verschillende gebieden.

Tabel 1: De toename van het aantal werknemers, de uitvoer van olieproducten en de overheidsinkomsten van 1930 – 1945

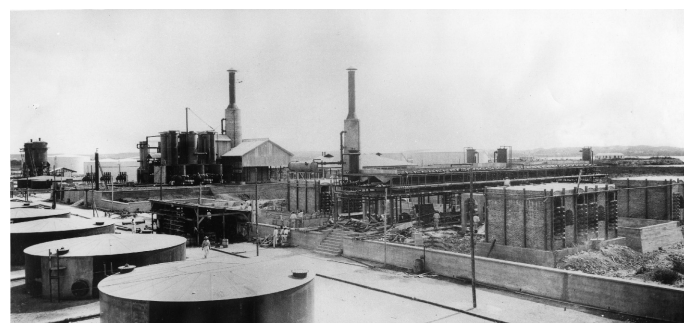
Jaar Aña	Aantal werknemers Kantidat di trahadó	Uitvoer van olieproducten in guldens Eksportashon di petroli na florin	Overheidsinkomsten in guldens Entrada di gobièrnu na florin
1930	5.222	221.291.000	8.086.000
1940	4.582	109.535.000	12.896.000
1942	5.925	92.033.000	20.004.000
1944	8.217	131.315.000	32.443.000
1945	9.417	162.367.000	33.489.000

Fuente/Bron: Olie als water, pag 656,661,664

Door de groei van de olieraffinaderij waren er veel werknemers nodig. Deze werknemers waren niet allemaal op Curaçao te vinden. Daarom werden werknemers uit landen van het Caribische gebied, uit Venezuela en Colombia en ook uit Portugal (Madeira) gehaald. Hierdoor nam ook de bevolking van Curaçao enorm toe. De onderstaande tabel geeft de groei van de Curaçaose bevolking weer.

Ekspanshon di refinaria durante Segunda Guera Mundial

Ekspanshon di refinaria durante Segunda Guera mundial a kondusí na un enorme kresementu di ekonomia di Kòrsou. Prosperidat a oumentá enormemente dor di e ekspanshon. E ekspanshon akí tabata resultado di e ròl importante ku Kòrsou tabatin den e periodo ei. Kòrsou tabata suministrá produkto manera kombustibel pa avion di guera i otro vehíkulo di guera di e aliadonan.

CPIM

Dor di e ekspanshon di e refinaria e kantidat di trahadó di refinaria a krese. Eksportashon di produkto di zeta i entrada di gobièrnu tambe a oumentá. E tabèl akí bou ta ilustrá e kresementu mensioná, den e diferente áreanan.

Tabel 1: Oumento di kantidat di trahadó, eksportashon di produkto di petroli i entrada di gobièrnu di 1930 – 1945.

Dor di kresementu di refinaria tabatin mesté di hopi trahadó. Kòrsou no por a suministrá tur e trahadónan akí. P'esei a bai buska trahadó for di otro pais den área di karibe, for di Venezuela i Colombia i tambe for di Portugal (Madeira). Pa e motibu akí tambe poblashon di Kòrsou a krese enormemente. E tabèl akí bou ta indiká e kresementu di poblashon di Kòrsou.

Tabel 2: Enorme groei van de bevolking van Curaçao tussen 1940 en 1945

Verandering in de herkomst van importproducten

Tijdens de Tweede Wereldoorlog moest Curaçao noodgedwongen producten uit andere landen gaan importeren. De landen waarvan Curaçao vóór de Tweede Wereldoorlog de goederen importeerde, waren niet meer in staat deze te leveren. Deze landen waren om te beginnen Nederland maar ook Engeland en de Verenigde Staten. In de onderstaande tabel is deze verschuiving duidelijk te zien.

Jaar Aña	Aantal Kantidat
1900	30.828
1910	32.585
1920	32.709
1930	50.165
1940	67.317
1945	81.296
2014*	154.843

Fuente/Bron: Olie als Water, pag 654; *= CBS 2015

Tabèl 2: Kresementu enorme di poblashon di Kòrsou entre 1940 i 1945

Kambio di prosedensia di produkto importá

Durante Segunda Guera Mundial Kòrsou obligatoriamente mester a bai importá produkto for di otro pais. E paisnan kaminda Kòrsou tabata importá produkto promé ku Segunda Guera Mundial, no tabata den posishon pa hasi esaki mas. E paisnan akí pa kuminsá tabata Hulanda pero tambe Inglatera i Estádos Unídos. Por mira e kambio akí klaramente den e tabèl aki bou.

Tabel 3: Import van goederen van Zuidamerikaanse landen in miljoenen Antilliaanse gulden

Zetelverplaatsing van moederbedrijven

Grote Nederlandse bedrijven verplaatsten hun zetel naar Curaçao. Ze wilden voorkomen dat ze door de Duitsers maar ook de Japanners geconfisqueerd (overgenomen) zouden worden. Immers het Gebiedsdeel Curaçao en Suriname waren de enige niet-bezette Nederlandse gebieden. Zo werd de zetel van de Koninklijke/Shell met twaalf dochterondernemingen overgeplaatst naar Curaçao. Hieronder volgt een selectie uit de ongeveer 168 bedrijven die hun zetel naar Curaçao hadden verplaatst gedurende de Tweede Wereldoorlog. KNSM (aan het begin van de brug), KLM, Holland-Amerika Lijn, Mijnmaatschappij Curaçao, De Nederlanden van 1845 (FATUM), NIGM (latere OGEM) en Philips.

Latijnsamerikaanse landen Paisnan Suramerikano	1940 1940	1943 1943
Venezuela	0.8	6.9
Argentinië	0.6	6.4
Colombia	0.4	3.4
Santo Domingo	1.0	2.1

Fuente/bron: Olie Als Water pag. 471

Tabèl 3: Importashon di produkto for di paisnan di Sùit-Amérika pa miones di florin antiano

Kambio di sede di kompanianan prinsipal

Kompanianan grandi hulandes a kambia nan sede pa Kòrsou. Nan ker a evitá ku e alemannan pero tambe e haponesnan lo konfiská nan. Di pursi Gebiedsdeel Curaçao i Sürnam tabata e úniko partinan hulandes no okupá. Asina a trasladá sede di Koninklijke/Shell ku diesdos filial pa Kòrsou. Aki bou ta sigui un selekshon for di mas o ménos 168 kompania ku a trasladá nan sede pa Kòrsou durante Segunda Guera Mundial.

KNSM (na pia di brug), KLM, Holland-Amerika Lijn, Mijnmaatschappij Curaçao, De Nederlanden van 1845 (FATUM), NIGM (despues OGEM) i Philips.

Nieuwe industrieën (importvervangende industrieën) en de uitbreiding van bestaande industrieën

De invoer van veel gevraagde goederen werd beperkt door de oorlogsactiviteiten. Hierdoor was men op Curaçao gedwongen fabrieken op te richten die een deel van deze goederen gingen produceren. Ook bestaande fabrieken kregen meer vraag naar hun producten omdat buitenlandse producten wegbleven. Deze lokale bedrijven werden uitge-

Industria nobo (industria di importashon remplasante) i ekspanshon di industria eksistente

Importashon di produkto masha pedí tabata limitá pa motibu di aktividat di guera. Pa e motibu akí hende na Kòrsou tabata obligá na lanta fábrika ku lo bai produsí un parti di e produktonan akí. Fábrikanan eksistente tambe tabata haña mas demanda di nan produkto, pasobra produkto for di

KNSM

breid en gemoderniseerd. Voorbeelden hiervan waren: Coca Cola, Autobusbedrijf Curaçao, sigarettenfabrieken, limonadefabrieken en drukkerijen (Curaçaosche Courant).

Fatum

eksterior no tabata bini mas. A ekspandé i modernisá e empresanan lokal akí. Ehèmpel di esaki tabata: Coca Cola, Autobusbedrijf Curaçao, fábrika di sigaria, fábrika di limonada i imprenta (Curaçaosche Courant).

Autobusbedrijf Curaçao

Curaçaosche Courant

Beatrixdok

Modernisering en uitbreiding vonden ook plaats in de bouw van een nieuwe droogdok, de Beatrixdok. De haven werd verbeterd en de tankervloot werd uitgebreid. Ook het vliegveld, de telegrafie en het bankwezen werden uitgebreid en gemoderniseerd.

Huisvesting verzorgd door de olieraffinaderij

Om de uit Nederland aangetrokken contractarbeiders en employees en de vele buitenlanders die naar het eiland kwamen om bij de olieraffinaderij te werken, te huisvesten werden diverse woonwijken om het Schottegat gebouwd.

De olieindustrie speelde een belangrijke rol in de economische emancipatie van Curaçao. Tijdens de Tweede Wereldoorlog droeg het bij tot het begin van de politieke emancipatie van Curaçao.

Modernisashon i ekspanshon a tuma lugá tambe den konstrukshon di un astiyero seku nobo, dòk Beatrix. A drecha haf i amplia e flota di tankero. Tambe a amplia i modernisá aeropuerto, telegrafia i sektor bankario.

Bibienda ku refinaria a traha

Pa por a alohá trahadó ku bini riba kontrakt i empleado for di Hulanda i e kantidat di estranheronan ku tabata bini e isla pa traha na refinaria, a traha diferente bario rònt di Schottegat.

Industria di petroli a hunga un ròl importante den emansipashon ekonómiko di Kòrsou. Durante Segunda Guerra Mundial el a aportá na kuminsamentu di emansipashon polítiko di Kòrsou.

Woonwijk Suffisant

BESTUUR

Het koloniaal bestuur

Koningin Wilhelmina en het Nederlandse kabinet (regering van Nederland) vluchtten na de inval van Duitsland in Nederland naar Engeland. Vandaar uit stuurden ze opdrachten naar Curaçao die met vertraging aankwamen. Hierdoor moest het koloniale bestuur vaak zelf beslissingen nemen.

Het koloniaal bestuur in Curaçao bestond uit de gouverneur, de Raad van Bestuur en de ambtenaren. De gouverneur, had samen met de procureur-generaal en de Algemeen Militair Commandant de macht op Curaçao tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het hoogste orgaan was echter de gouverneur, die onder de minister van Koloniën van Nederland viel.

De twee gouverneurs die Curaçao bestuurden gedurende de Tweede Wereldoorlog waren Gielliam J.J. Wouters, 1936-1942 en Petrus Albertus Kasteel, 1942-1948. Ze hadden bijna absolute macht. In urgente gevallen konden zij maatregelen nemen zonder instemming van andere uitvoerende of wetgevende organen, zoals de Staten.

De procureur-generaal had behalve zijn normale werkzaamheden, ook de verantwoordelijkheid over de uitvoering en naleving van de maatregelen die te maken hadden met de staat van beleg gedurende de oorlog. In deze periode was er één procureur-generaal, Mr. Th. van der Laan.

De Algemeen Militair Commandant (AMC) had het bevel over de troepen. Hij had als belangrijke taken de uitvoering van onder andere. de algemene verduistering, oefeningen met het waarschuwing-salarm en de censuur van berichten over de oorlog in de pers, op de radio en in de bioscopen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog kende Curaçao twee Algemeen Militair Commandanten: kapitein ter zee W. van den Donker tot begin 1942 en Kapitein ter Zee,

GOVERNASHON

Gobièrnu kolonial

Lareina Wilhelmina i e gabinete hulandes (gobièrnu di Hulanda) a hui bai Inglatera despues di invashon di Alemania den Hulanda. For di ei nan tabata manda òrdu ku tabata yega ku retraso Kòrsou. Pa e motibu akí e gobièrnu kolonial mes hopi biaha mester a tuma desishon.

E gobièrnu kolonial na Kòrsou tabata konsisti di gobernadó, Konseho di Gobièrnu i ámtenar. Gobernadó, huntu ku prokurador-general i e Komandante General Militar tabatin poder na Kòrsou durante Segunda Guera Mundial.

Sinembargo, e órgano mas altu tabata gobernadó, e tabata kai bou di e minister di e Kolonianan di Hulanda.

E dos gobernadónan ku a goberná Kòrsou durante Segunda Guera Mundial tabata Gielliam J.J. Wouters, 1936-1942 i Petrus Albertus Kasteel, 1942-1948. Nan tabatin kasi poder absoluto. Den kaso urgente nan por a tuma desishon sin aprobashon di otro órgano ehekutivo òf legislativo, manera Staten.

E prokurador-general tabatin banda di su trabou normal, tambe responsabilidat di ehekushon i kumplimentu ku medida ku tabatin di haber ku estado di sitio durante guera. Den e periodo akí tabatin ùn prokurador-general, Mr. Th. Van der Laan.

E Komandante General Militar (AMC) tabatin mando riba e trupanan. Komo tareanan importante e tabatin entre otro e blèkout general, ehersisio ku alarma di atvertensia i censura di notisia tokante guera den prensa, na radio i den teater.

Durante Segunda Guera Mundial Kòrsou tabatin dos Komandante General Militar: Kapi-

Gouverneur Wouters

Gobernador Kasteel

Baron C.J.van Asbeck, 1942-1945. De AMC had zijn kantoor in Fort Amsterdam..

Mr. Th. van der Laan

Vertegenwoordiging van het volk van Curaçao

De Staten waren het parlement van Gebiedsdeel Curaçao en bestonden uit vijftien leden. Vanaf 1937 benoemde de gouverneur vijf van deze statenleden en de overige tien werden gekozen door de kiesgerechtigde bewoners, middels een beperkt kiesrecht. Gedurende de Tweede Wereldoorlog hadden de Staten weinig tot geen macht omdat de gouverneur als gevolg van de oorlog onbeperkte macht had. Hij nam beslissingen zonder de Staten te raadplegen. De Staten waren niet eens met deze manier van besturen van de gouverneur. Ze wensten gauw hierin verandering aan te brengen. Dit streven naar autonomie gaf de stimulans tot de vorming van politieke partijen. Vóór de oorlog bestonden die nauwelijks. Op Curaçao werd op 8 december 1944 de Democratische Partij opgericht. Deze partij had als leuze: "Baas in eigen Huis". Hiermee benadrukte zij het streven naar autonomie. De heer Efrain Jonckheer, de latere minister-president van de Nederlandse Antillen, was mede-oprichter van de Partido Democraat. Ook de Rooms-Katholieke Partij onder leiding van mr. dr. Moises, Frumencio da Costa Gomez was voorstander van autonomie.

Staten

tan riba Laman W. van den Donker te na kuminsamentu di 1942 i Kapitan riba Laman, Baron C.J.van Asbeck, 1942-1945. AMC tabatin su kantor den Fort Amsterdam.

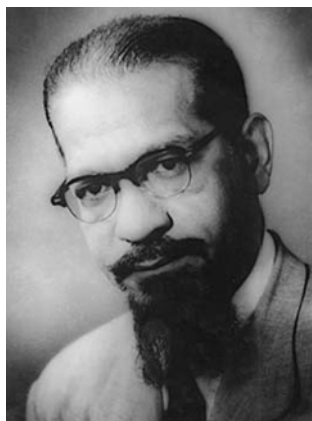
Ofisina AMC

Representashon di pueblo di Kòrsou

Staten tabata parlamento di Gebiedsdeel Curaçao i e tabata konsistí di diessinku miembro. For di 1937 gobernadó tabata nombra sinku di e miembronan di staten akí i mediante habitantenan ku derechi di voto limitá tabata skohe e sobrá diesnan. Durante Segunda Guerra Mundial Staten tabatin poko te kasi nada di poder pasobra pa motibu di guera gobernadó tabatin poder ilimitá.

E tabata tuma desishon sin konsultá ku Staten. Staten no tabata di akuerdo ku e manera akí di goberná di gobernadó. Nan tabata deseá pa trese un kambio lihé di esaki. E esfuerso pa yega na outonomia a stimulá formashon di partidonan polítiko.

Promé ku guera esakinan apénas tabata eksistí. Na Kòrsou a lanta dia 8 di desèmber 1944 Partido Democraat. E partido akí tabatin komo lema: 'Bas den nos mes Kas'. Ku esaki nan a enfatisá e esfuerso pa yega na outonomia. Señor Efrain Jonckheer, despues minister-presidente di Antia Hulandes, tabata ko-fundador di Partido Democraat. Tambe Rooms-Katholieke Partij bou di guia di dr. Moises, Frumencio da Costa Gomez tabata partidario di outonomia.

M.F da Costa Gomez

Efrain Jonckheer

Een nieuw tijdperk in de verhouding tussen Nederland en zijn koloniën, Indonesië, Suriname en Gebiedsdeel Curaçao

Op 7 december 1942 beloofde koningin Wilhelmina in een radiotoespraak vanuit Londen dat de koloniën na de oorlog meer zelfbestuur zouden krijgen. Dat wilde zeggen dat de koloniën hun eigen binnenlandse aangelegenheden zouden kunnen behartigen zonder inmenging van Nederland.

Al aan het begin van 1942 hadden de koningin en de ministerraad van Nederland in ballingschap in Engeland besloten om een “Buitengewone Raad van Advies” in te stellen. Deze zou moeten nadenken over de genoemde verandering in de verhouding tussen Nederland en haar koloniën. Moises Frumencio da Costa Gomez beter bekend als “doktoor” werd aangewezen om het Gebiedsdeel in die raad te vertegenwoordigen. Hij vertegenwoordigde het Gebiedsdeel Curaçao in deze raad in Londen van april 1942 tot september 1942.

Bezoek van ministers en leden van het Huis van Oranje

Vóór de Tweede Wereldoorlog kwamen Nederlandse ministers nooit naar Curaçao. Ook de leden van het koningshuis bezochten de koloniën in de West niet. Maar tijdens de Tweede Wereldoorlog brachten verschillende Nederlandse ministers op hun reizen van Londen naar Washington een bezoek aan Curaçao. Zo kwamen de minister van Koloniën, C.J.I.M. Welter, de minister van handel, nijverheid, scheepvaart en landbouw en visserij, P. Kerstens en de minister van Marine, J.T. Furstner (foto 1) en later de nieuwe minister van Koloniën, van Mook. Om deze ministers te verwelkomen werden in het gouvernementshuis recepties gehouden waarbij vertegenwoordigers van de bevolking aanwezig waren. De laatste keer dat een lid van het Huis van Oranje Curaçao bezocht was in 1835 toen de derde zoon van Willem II naar Curaçao kwam. Op 22 oktober 1942 landde Prins Bernhard op het vliegveld van Curaçao. Hij bleef tot 24 oktober 1942. En in 1944 bracht prinses Juliana een bezoek aan Curaçao (foto 2). In 1944 kwam ook de “first lady” van de Verenigde Staten, de echtgenote van president Roosevelt, mevrouw Eleonore Roosevelt naar Curaçao (foto 3).

1

2

3

Preludio di un epoká nobo di relashon entre Hulanda i su kolonianan, Indonesia, Sürinam i Gebiedsdeel Curaçao

Riba 7 di desèmber 1942 Lareina Wilhelmina a primintí den diskurso na radio for di Londen ku e kolonianan lo haña mas outonomia despues di guera. Esei ker a men ku e kolonianan lo por atendé nan propio asuntunan interno sin intervenshon di Hulanda.

Ya for di prinsipio di 1942 Lareina i konseho di minister di Hulanda den eksilio na Inglatera a disidí pa instalá un ‘Buitengewone Raad van Advies’. Esaki lo mester a pensa tokante e kambio di relashon menshoná entre Hulanda i su kolonianan. A apuntá Moises Frumencio da Costa Gomez mihó konosí komo ‘doktoor’ pa representá ‘Gebiedsdeel Curaçao’ den e konseho ei. El a representá ‘Gebiedsdeel Curaçao’ den e konseho akí na Londen di april 1942 te sèptèmber 1942.

Bishita di minister i miembronan di Kas di Oranje

Promé ku Segunda Guera Mundial e minister nan Hulandes nunca no tabata bini Kòrsou. E miembronan di kas real tampoko no tabata bishitá e kolonianan den wèst. Pero durante Segunda Guera Mundial diferente minister hulandes a hasi Kòrsou un bishita den nan biahe di Londen pa Washington. Asina minister di Kolonia, C.J.I.M. Welter, minister di Komèrsio, Industria, Transporte marítimo i Agrikultura i Peska, P. Kerstens i e minister di Marina J.T. Furstner (potrèt 1) i despues e minister nobo di Kolonia, van Mook a bini. Pa yama e ministernan akí bon biní a tene resèpsi kaminda representantenan di pueblo tabata presente. E último biaha ku un miembro di Kas di Oranje a bishitá Kòrsou tabata na 1835 ora e di tres yu hòmbler di Willem II a bini Kòrsou. Riba 22 di òktober 1942 Prens Bernhard a baha na aeropuerto di Kòrsou. El a keda te 24 di òktober 1942. I na 1944 prensès Juliana a hasi Kòrsou un bishita (potrèt 2). Na 1944 a bini Kòrsou tambe ‘first lady’ di Estádos Unídos, esposa di presidente Roosevelt, señora Eleonore Roosevelt (potrèt 3).

De belangrijke rol die Curaçao, dankzij de olie-industrie, tijdens de Tweede Wereldoorlog speelde, werkte ook een politieke en staatkundige emancipatie in de hand. Deze emancipatie leidde tot de autonomie van de Nederlandse Antillen bij aanvaarding van het Statuut in 1954.

GUERA NA KÒRSOU?!

WAR IN CURAÇAO 1940-1945

E ròl importante ku Kòrsou tabata hunga, debí na e industria petrolero, durante Segunda Guerra Mundial a okashoná tambe un emansipashon polítiko i estatal. E emansipashon akí a kondusí na outonomia di Antia Hulandes na momentu ku a aseptá Statüt na 1954.

Vragen

Economie

1. Welke belangrijke rol speelde Curaçao in de Tweede Wereldoorlog?
2. Noem 3 gevolgen van de enorme uitbreiding van de olieraffinaderij tijdens de Tweede Wereldoorlog? (zie tabellen a en b)
3. Waardoor konden nieuwe industrieën worden opgezet en konden bestaande industrieën zich uitbreiden en moderniseren?
4. Waardoor veranderden de landen die goederen aan Curaçao leverden?
5. Ga na welke goederen vóór de Tweede Wereldoorlog werden geleverd en door welke landen.
6. Noem drie redenen waarom bepaalde producten tijdens de Tweede Wereldoorlog niet meer werden geleverd aan Curaçao.
7. Wat hield zetelverplaatsing in de Tweede Wereldoorlog in en waarom was het nodig?

Bestuur

8. Maak een schets van het koloniale bestuur over Curaçao ten tijde van de Tweede Wereldoorlog.
9. Waarom was de radiorede van koningin Wilhelmina, uitgesproken op 7 december 1942, van grote betekenis voor de koloniën?
10. Waarom werd er gedurende de Tweede Wereldoorlog een Algemeen Militair Commandant aangesteld?
11. Leg uit dat de Staten gedurende de Tweede Wereldoorlog niet een vertegenwoordiging van de gehele bevolking van Gebiedsdeel Curaçao waren.
12. Geef een verklaring voor de toegenomen aandacht voor Curaçao tijdens WOII in de vorm van de bezoeken van verschillende ministers, leden van het Huis van Oranje en de “first lady” van de Verenigde Staten.
13. Verklaar dat door de Tweede Wereldoorlog het streven van de Curaçaose bevolking naar meer eigen verantwoordelijkheid in het bestuur versneld werd.

Pregunta

Ekonomia

1. Kua ròl importante Kòrsou tabatin den Segunda Guerra Mundial?
2. Nombra 3 resultado di e enorme ekspanshon di refineria durante Segunda Guerra Mundial. (wak tabèl a i b)
3. Kon bini por a establese industria nobo i por a ekspandé i modernisá e industrianan eksistente?
4. Kon bini e paisnan ku tabata suministrá Kòrsou merkansia a kambia?
5. Wak kua merkansia nan tabata suminstrá promé ku Segunda Guerra Mundial i kua pais tabata suministrá esaki?
6. Nombra tres motibu pakiko sierto produkto nan no tabata yega Kòrsou mas durante Segunda Guerra Mundial.
7. Kiko e kambio di sede den Segunda Guerra Mundial tabata nifiká i dikon e tabata nesario?

Gobernashon

8. Traha un skèts di gobernashon kolonial di Kòrsou den temporada di Segunda Guerra Mundial.
9. Dikon e diskurso di radio di Lareina Wilhelmina, ku a tuma lugá 7 di desèmber 1942, tabata di gran importansia pa e kolonianan?
10. Dikon a nombra un Komandante General Militar durante Segunda Guerra Mundial?
11. Splika ku Staten no tabata representashon di pueblo kompletu di Gebiedsdeel Curaçao den Segunda Guerra Mundial.
12. Duna un splikashon pa e omento di atenshon pa Kòrsou durante Segunda Guerra Mundial den forma di bishita di e diferente ministernan, miembronan di Kas di Oranje i ‘first lady’ di Estados Unidos.
13. Splika ku ta pa motibu di Segunda Guerra Mundial e esfuerso di pueblo di Kòrsou pa haña mas responsabilidat den gobernashon a aselerá.

Naslag

/

Konsulta

Websites:

<http://www.gueranakorsou.com>

<http://www.nationaalarchief.cw>

<http://www.antillesatwar.com>